

Vind de prehistorie uit

Een spannende reis langs
de uitvindingen van de
prehistorie
Lesmateriaal groep 7/8

Hunebedcentrum
Hunebedstraat 27
9531 JV Borger
Nederland

E info@hunebedcentrum.nl
W www.hunebedcentrum.eu

Inleiding

Binnenkort brengt u met uw leerlingen een bezoek aan het Hunebedcentrum. In dit lesmateriaal bieden we verschillende lessuggesties en informatiebronnen.

In het vernieuwde Hunebedcentrum ontdekken de leerlingen het verhaal van de hunebedden en de hunebedbouwers. Ze ontfermen het mysterie rondom de hunebedden en bezoeken het grootste hunebed van Nederland.

In onze Oerschool bieden wij aan als voorbereidende les een les via digiboard aan live met een hunebedbouw(st)er of een archeoloog. We gaan graag met u van te voren in gesprek over de lesinhoud!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Hunebedcentrum in Borger.

Contactgegevens:

Hunebedcentrum Borger

Nadine Lemmers

Bronnegerstraat 12

9531 TG Borger

06-41022610

nlemmers@hunebedcentrum.nl

We wensen jullie een keigaaf museumbezoek!

Met vriendelijke groet,

Nadine Lemmers

Programma

Wat waren de uitvindingen en ontdekkingen in de prehistorie? Was Drenthe al zichtbaar in de IJstijd? Aan de hand van objecten ontdekken de leerlingen de wereld van de hunebedbouwers. Er wordt gestart met een korte les en een film. Via beelden wordt duidelijk waarom het Drents Hondsruggebied Unesco Geopark de Hondsrug is geworden.

In het Oertijdpark reizen de leerlingen naar de prehistorie en lopen ze van de ijstijden en steentijd naar de bronstijd om te eindigen in de ijzertijd. De oermensen laten zien hoe ze leefden en de kinderen beleven de prehistorie met alle zintuigen. Tijdens de ontdekkingstocht vinden leerlingen eigenhandig uit welke prehistorische uitvindingen allemaal zijn gedaan.

Wat konden de mensen in de prehistorie wel en wat niet? Kunnen de leerlingen net als de mensen toen vuur maken, graven maken, voedsel verzamelen en bereiden, gereedschap maken, kleding maken? Zouden wij de prehistorie overleven? De leerlingen krijgen een programma aangeboden dat uit drie onderdelen bestaat, exclusief de film.

Programma

09:30 uur: Introductie met les, film en pauze

10:15 uur: Rondleiding Hunebedcentrum en het grootste hunebed van Nederland

11:15 uur: Ontdekkingstocht met oermensen over het ontdekkingspad en door het prehistorisch dorp

12:15 uur: Afsluiting met foto bij het grootste hunebed van Nederland als herinnering

Les 1.

Introductie

Vertel:

Aanstaande .... zullen we met de klas het Hunebedcentrum bezoeken. Vandaag zullen we iets vertellen over het museum, de hunebedden en de hunebedbouwers. Ik ben benieuwd wat jullie weten over hunebedden en hunebedbouwers. Wat zijn de uitvindingen in de prehistorie? Wat is als eerste uitgevonden? Wat zijn de uitvindingen van de hunebedbouwers.

Ga met de leerlingen in gesprek over wat een hunebed is, wie de hunebedbouwers zijn en wat voor uitvindingen in de prehistorie zijn gedaan.

De leerlingen kunnen kennismaken maken met het museum via een [digitale plattegrond](#) en via video's:

[Hunebedcentrum van boven](#);

[Reconstructie van grafritueel](#);

[Klokhuis - Canon van Nederland](#).

Les 2.

Verdieping

Vertel:

Over de prehistorie weten we niet veel doordat we geen geschreven bronnen hebben (geen teksten). Alles wat we weten komt vanuit de archeologie door onderzoek naar grondsporen en vondsten, denk aan werktuigen, potten en meer. Veel blijft onbekend, maar we kunnen kijken naar vondsten in andere landen en kijken naar samenlevingen die nog zo leven als in de prehistorie. Uitvindingen uit de prehistorie maken uitvindingen vandaag de dag mogelijk - denk aan het vuur.

Ga met de leerlingen verder in gesprek wat zij denken wat de uitvindingen zijn in de prehistorie. Wat hadden de hunebedbouwers als eerste? Stuur de leerlingen naar het verschil tussen boeren en jager-verzamelaars en geef aan dat de hunebedbouwers een beetje van allebei waren.

In kleine groepen kunnen de leerlingen een top 10 maken en deze lijst presenteren aan de klas. In de lijst noemen ze de uitvinding en geven aan hoe belangrijk met cijfer 1(niet belangrijk) tot 10 (heel belangrijk). De groepjes kunnen onderling met elkaar vergelijken. Geef de leerlingen feedback wat wel en niet klopt.

Laat de leerlingen aansluitend nadenken over een interessante vraag om te stellen aan de oermensen.

Les 2.

Verdieping

Veel gestelde vragen:

1. Hoe bouw je een hunebed?
2. Waar komen de hunebedstenen vandaan?
3. Hoe zag het hunebed eruit in de prehistorie?
4. Mannen en vrouwen, hoe waren de taken verdeeld bij de hunebedbouwers?
5. Welke dieren hielden de hunebedbouwers? Welke gewassen verbouwden ze?
6. Waarom zijn de hunebedden gebouwd?
7. Hoe werd vuur gemaakt en waarvoor werd vuur gebruikt?
8. Wat aten de hunebedbouwers?
9. Wat is er in de hunebedden gevonden?
10. Hoe bouw je een steentijdhuis?
11. Wat hadden de hunebedbouwers als gereedschap?
12. Hoe zagen de hunebedbouwers eruit?
13. Waar geloofden de hunebedbouwers in?
14. Van welke soorten zwerfstenen zijn de hunebedden gebouwd?
15. Wat is de oudste uitvinding en welke uitvindingen kennen we uit de prehistorie?

Les 3.

Bezoek

Wat waren de uitvindingen en ontdekkingen in de prehistorie? Was Drenthe al zichtbaar in de IJstijd? Aan de hand van objecten ontdekken de leerlingen de wereld van de hunebedbouwers. Er wordt gestart met een korte les en een film. Via beelden wordt duidelijk waarom het Drents Hondsruggebied Unesco Geopark de Hondsrug is geworden.

In het Oertijdpark reizen de leerlingen naar de prehistorie en lopen ze van de ijstijden en steentijd naar de bronstijd om te eindigen in de ijzertijd. De oermensen laten zien hoe ze leefden en de kinderen beleven de prehistorie met alle zintuigen. Tijdens de ontdekkingstocht vinden leerlingen eigenhandig uit welke prehistorische uitvindingen allemaal zijn gedaan.

Wat konden de mensen in de prehistorie wel en wat niet? Kunnen de leerlingen net als de mensen toen vuur maken, graven maken, voedsel verzamelen en bereiden, gereedschap maken, kleding maken? Zouden wij de prehistorie overleven? De leerlingen krijgen een programma aangeboden dat uit drie onderdelen bestaat, exclusief de film.

Programma

09:30 uur: Introductie met les, film en pauze

10:15 uur: Rondleiding Hunebedcentrum en het grootste hunebed van Nederland

11:15 uur: Ontdekkingstocht met oermensen over het ontdekkingspad en door het prehistorisch dorp

12:15 uur: Afsluiting met foto bij het grootste hunebed van Nederland als herinnering

Les 4.

Verwerking

Vertel:

Het bezoek aan het Hunebedcentrum heeft antwoorden opgeleverd op al jullie vragen. De uitvindingen van toen hebben gezorgd dat we zo kunnen leven vandaag de dag. Kies een uitvinding en denk na hoe deze vandaag de dag nog steeds belangrijk is. Denk na hoe deze uitvinding zou zijn ontdekt. Per groepje gaan jullie deze antwoorden nu verder uitwerken en later elkaar presenteren. Via bronnen werk je het antwoord uit op een poster.

Via Hunebednieuwscafe zijn de antwoorden te vinden via de links op pagina 6. De groepjes werken het antwoord uit via tekst, fotografie, film, tekeningen, etc.

Laat de leerlingen aan elkaar presenteren en reflecteren.

Bronnen

www.hunebednieuwscafe.nl
www.hunebedcentrum.eu

<http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/>
<http://www.surfspin.nl/hunebed.html>
<http://www.kinderpleinen.nl/showPlein.php?plnId=61>
<http://www.entoen.nu/hunebedden>
<http://www.webje-hunebedden.yurls.net/>

Video

<http://www.schooltv.nl/beeldbank/>
<http://www.willemwever.nl/uitzendinggemist/serie-16-2008/aflevering12352/waren-het-echt-reuzen-die-de-enorme-zwerfkeien-van-hu>
<http://www.schooltv.nl/vroegerenzo/>
<http://www.youtube.com/>

Vind de prehistorie uit

Een spannende reis langs
de uitvindingen van de
prehistorie
Lesmateriaal groep 7/8

Hunebedcentrum
Hunebedstraat 27
9531 JV Borger
Nederland

E info@hunebedcentrum.nl
W www.hunebedcentrum.eu